

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde istasyon rotasyon modelinin uygulanmasına yönelik tasarım ve taslak örneği *

Design and draft sample for the implementation of the station rotation model in teaching Turkish as a foreign language

Gönderim Tarihi / Received: 22.05.2021

Ziyoda KHALMATOVA¹

Kabul Tarihi / Accepted: 10.08.2021

Doi: <https://doi.org/10.31795/baunsobed.940728>

ÖZ: Öğretim, öğrencinin öğrenme fırsatlarını üst düzeye çıkarma ve kişisel dönüşümüne rehberlik etme çabalarıyla belirgin duruma gelmektedir. Öğretimin gerçekleştirilmesi, önceden dersin planlı bir şekilde tasarlanmasını gerektirmektedir. Dil öğretiminde önceden ders tasarımının hazırlanması, öğreticinin en önemli görevlerinden biridir ve onun pedagojik muhakeme yeteneği, ders sürecinde sınıf durumuna göre kullanabileceği en güçlü dayanağı olarak görülmektedir. Teknolojinin eğitim dünyamıza girmesiyle artık öğretim tasarımında, çevrimiçi tasarımı, materyal tasarımı, ders içeriği tasarımının birbiriyle ilişkili olarak desenlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, günümüzde öğreticiden sadece öğretici olarak değil, tasarımcı, yönlendirici, eğitici ve rehberlik rollerini üstlenmesi talep edilmektedir. Çalışmada, dil öğreticisine ders tasarlamada bir fikir ve ipucu vermek amacıyla, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde harmanlanmış öğrenmenin istasyon rotasyon modelinin uygulanmasına yönelik tasarım ve taslak örneği sunulmuştur. Tasarım ve taslak, Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi Hazırlık Fakültesinde A2 düzeyinde Türkçe öğrenen Kazak öğrencilerine yönelik hazırlanmıştır. Tasarım ve taslak hazırlamada Yesevi Türkçe Ders Kitabı'nda yer alan ünite konularından istifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, Harmanlanmış öğrenme, İstasyon rotasyon modeli, Tasarım, A2 düzeyi

ABSTRACT: Teaching becomes evident in the efforts to maximize learners' learning opportunities and guide personal transformation. The realization of the teaching requires planning the lesson in advance. Preparing the lesson design in language teaching is one of the most important tasks of the teacher, and his/her pedagogical reasoning skills are seen as the strongest foundation according to the class situation in the course process. With the introduction of technology into our educational world, online design, material design, and course content design should be patterned in relation to each other in instructional design. Therefore, nowadays, it is demanded from the teacher not just to play the role of teacher but at the same time to play the roles of designer, director, trainer and be a guide for the students. In this study, in order to give an idea to the language teacher in designing a lesson, a design and draft sample for the implementation of the station rotation model of blended learning in teaching Turkish as a foreign language is presented. The design and draft were prepared for A2 level Turkish language Kazakh students who attend at Hoca Ahmet Yesevi University, Preparatory Faculty. In preparation of design and draft samples, the unit subjects in the Yesevi Turkish Textbook have been used.

Keywords: Teaching Turkish, Blended learning, Station rotation model, Design, A2 level

* Bu çalışma Doç. Dr. Meltem EKTİ danışmanlığında hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Harmanlanmış Öğrenme: İstasyon Rotasyon Modeli adlı tez çalışması için hazırlanan tasarım ve taslak verilerinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

¹ Doktora öğrencisi, Hacettepe Üniversitesi/Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü/Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, ziyoda.khalmatova@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-7695-5282>

EXTENDED ABSTRACT

Literature review

The field studies and literature related to the study were examined, it was determined that the application of the station rotation model positively affected the success of the learners. Sh. Lim (2015), S. Pampiban (2016), I. Nisa, H. Mubarak (2018), S. Sulistyorini (2018), Nagy M. A. (2018), L. Smalls (2018) studies are related to language teaching areas. Sh. Lim (2015) used the station rotation model in teaching English as a foreign language based on listening and speaking skills in one of the Thailand schools. As a result of the study, it was determined that towards the end of the application, Thai students were found to work individually and talk to their peers more freely. Pimpiban (2016) designed and applied the station rotation model in teaching English of Thai elementary school students in relation to speaking skills. As a result of the study, it was revealed that the speaking skills of the students improved and their motivation to learn English increased. On the other hand, Nagy & Mohammed (2018) applied the station rotation model to the writing skill of prep students in English teaching in Cairo. As a result of their study, it was determined that the writing skills of the students improved and their motivation to writing increased. Based on these studies in order to determine the effectiveness of station rotation model in teaching Turkish as a foreign language this study presented a design and draft sample for the implementation of station rotation model of blended learning.

Methodology

In the study, in order to bring some ideas and suggestions to language teachers, design and draft examples for the application of station rotation mode in teaching Turkish as a foreign language are presented. The design and draft samples for the station rotation model are planned for A2 level Kazakh students who learn Turkish at the Preparatory Faculty of Hoca Ahmet Yesevi International Turkish-Kazakh University. In the design and draft preparation, the unit subjects in the Yesevi Turkish Textbook were taken as basis. Therefore, content preparation method was used in creating a design and draft for the station rotation model.

Findings and discussion

In the station rotation model, tasks were assigned to the stations to integrate basic language learning skills and all cognitive activities. In this model, three stations had been created and at each station technology tools, mobile phones and headsets with internet are used. One of the stations of this model is individual station which has designed listening and reading activities. The second one is work in pair where students have to speak with each other about different kinds of subjects. The last station is team working station where students work on projects concluded with making drama play and acting out. Totally 10 subject' design and draft contents has been prepared and explicated in detail each subjects' function.

Results and recommendations

Based on the blended learning models of Horn and Staker, presenting the design and draft examples of the station rotation model in teaching Turkish as a foreign language in this paper aims to give clues to language teachers in creating new ideas in language teaching. As a result of the design and drafting of the station rotation model in teaching Turkish as a foreign language, it has made predictions that it should introduce changes and flexibility according to local situations during the implementation of this model. Although there should be a classroom observation before the implementation, a preliminary idea should be made about the technical, learner and trainer or due to various situations during the implementation of the station rotation model. However, in order to eliminate future problems, it should be among the primary responsibilities of the teacher to find out where and why the target group has difficulties in the language teaching process and to search for different solutions in this context.

Giriş

İnsanoğlunun tarih boyu yaşam ihtiyaçlarının sınırsız olması ve bu ihtiyaçlarını karşılamak için gösterdiği çabaları olağanüstü gelişimlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. XX yüzyılın sonu ve XXI yüzyılın başlarına doğru teknolojinin gelişmesi ve ilerlemesi, internet ağlarının keşfedilmesine sebep olmuş ve hayatımızın her alanında kolaylıklar sağlamaya başlamıştır. Bunun yanı sıra, eğitim alanında teknolojinin kullanımı, öğretim biçimlerini değiştirmekle öğretimin başka bakış açılarını keşfetmeye yöneltmeye başlamıştır. Ayrıca, internet ağlarının kullanıma girmesiyle, insanların ihtiyaçlarına yönelik öğrenmenin ve öğretimin yeni yolları araştırılmaya başlanmıştır. Dolayısıyla, teknolojinin gelişimi, ilk olarak insanların sosyal hayatta iletişimini sağlama ve farklı kültürlerden olan insanlarla iş birliği, ticaret ve birlikte yaşama gibi gayelerini karşılamada yabancı dil açısından önemli bir misyon üstlenmiştir.

Günümüzde dil öğretimi alanında en iyi yöntem veya alternatif yöntem arayışı yerine, öğrencilerin dil öğrenme stratejileri ve yetileri dikkate alınarak, sosyal hayatta ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için yöntem sonrası (postmethod) pedagoji stratejileri (Kumaravadivelu, 2006) geliştirilmeye başlanmış ve teknolojinin dil öğrenme alanlarında kullanılmasıyla birlikte yeni öğrenme modelleri geliştirilmiştir, geliştirilmeye de devam edilmektedir. Yöntem sonrası pedagojisi, sosyokültürel çalışmalarda incelenen post modern ve post yapısalcılık alanlardan esinlenerek ortaya çıkmış olup günümüzün dinamik koşullarına uygun olarak dil öğretim alanında yeni pedagoji stratejilerini (makro ve mikro stratejiler) ortaya koymuştur. Bu yeni stratejiler, dil öğretim ve öğrenim stratejileri, dil öğretimindeki temel ilkeleri dikkate alarak, uygulama ve kuramı örtüştürmeyi amaçlamaktadır. Makro stratejiler; ikinci veya yabancı dil öğretiminde mevcut kuramlardan ve temel dil öğretim ilkelerinden türetilen genel planlardır. Bununla beraber, ikinci dil öğretimi ile ilgili deneysel ve pedagojik bilgi ve öğretim kuramlarıdır (Kumaravadivelu, 2006:201). Makro stratejiler, öğrencilerin kendi konularına özel, ihtiyaca dayalı mikro stratejik üretimleri ve sınıf oluşturma izlekleri için faydalanabilecekleri genel rehberdir. Mikro stratejiler ise, belirli bir makro stratejinin amaçlarını gerçekleştirmek için tasarlanmış sınıf izlekleri ve uygulamaları olarak belirlenmektedir. Her makro strateji, yerel öğrenme ve öğretme durumuna bağlı olarak, herhangi bir sayıda ve türde mikro stratejiye sahip olabilmekle birlikte sonsuz imkânlarla sahip olmaktadır (Kumaravadivelu, 2006:207). Bununla birlikte, mikro stratejiler; ulusal, bölgesel veya yerel dil politikası ve planlaması, müfredat amaçları, kurumsal kaynaklar ve belirli bir bağlamda öğrenme/öğretme girişimini şekillendiren bir dizi faktörler tarafından şartlandırılır ve sınırlandırılır (Kumaravadivelu, 2006:208). Bunun dışında, öğrencilerin mevcut dil bilgisi veya becerilerinin yanı sıra, öğrencilerin ihtiyaçlarını, isteklerini ve eksikliklerini göz önünde bulundurarak tasarlanan sınıf içinde uygulanan mikro stratejilere son dönemlerde gelişen öğrenme modelleri, öğretim ve öğrenme stratejileri girmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada; teknolojinin ve yeni öğretim ve öğrenme stratejilerinin gelişimiyle ortaya çıkan harmanlanmış öğrenmenin modelleri, onun içinde istasyon rotasyon modeline uygun ders tasarımı ve taslağının oluşturulması hakkında bilgiler yer almaktadır.

Dil öğretiminde her ne kadar ihtiyaca yönelik yeni bilimsel araştırmalar keşfedilse de günümüz eğitim kurumlarında maalesef hâlâ eski geleneksel öğretim sisteminin kullanıldığını görmekteyiz. Bunun birkaç faktörü vardır. Bunlardan biri, insanların yeniliklere açık olmaması, öğreticinin sistem içinde sınırlı tutulması, öğrenci talebinin tam saptanamaması ve asıl mesele dil öğrencinin ihtiyaçları dikkate alınmamasıdır. Bu tür problemleri ortadan kaldırmak için sınıf içinde öğrencileri sıkmadan, eğlenerek ve uygulayarak özgürce dil öğrenmelerini sağlamak amacıyla çeşitli öğretim stratejileri (mikro stratejiler denebilir) ve yüz-yüze öğretim ile teknolojinin kullanımının karışımı olarak bilinen harmanlanmış öğrenme gibi yeni modellerden yararlanılmalıdır. Ancak bu tür strateji ve modelleri uygulamadan önce öğreticinin sınıf içi durumunu, öğrencilerin dil öğrenme yetileri, seviyeleri, ihtiyaçları ve ilgi alanları gözlemlenmeli ve ona göre ders tasarımı oluşturulmalıdır. Günümüzde teknolojinin hızlı gelişiminin getirdiği taleplerden birisi eğitim alanında, artık öğreticiye sadece öğretici olarak değil, gözlemci, tasarımcı, yönlendirici, eğitici ve hatta ölçme-değerlendirici rolleri yüklenmektedir. Çalışmada, dil öğrencilerine bazı fikirleri, önerileri ve düşünceleri iletme amacıyla, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde harmanlanmış öğrenme modellerinden istasyon rotasyon modelini uygulanmasına yönelik tasarım ve taslak örnekleri sunulmaktadır. İstasyon rotasyon modeliyle ilgili tasarım ve taslak örnekleri, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesinin Hazırlık Fakültesinde Türkçe öğrenen A2

düzeyindeki Kazak öğrencilerine yönelik planlanmıştır. Tasarım ve taslak hazırlamada Yesevi Türkçe Ders Kitabı'nda yer alan ünite konularından hareket edilmiştir.

Dil öğretiminde harmanlanmış öğrenme

XXI yüzyılın başlarında, eğitim kurumlarında öğrenmeyi daha etkili ve verimli gerçekleştirmek amacıyla, yüz yüze öğrenme ve çevrimiçi öğrenmenin bir arada harmanlanarak kullanılmasıyla gerçekleştirilen öğrenme uygulamalarıyla sıklıkla karşılaşmaktadır. Harmanlanmış öğrenme, yüz yüze ve çevrimiçi öğrenmenin bir birleşimi olarak tanımlanmakta olup 2002'den beri kullanılmaktadır (Graham, 2006). Harmanlanmış öğrenmenin tanımlaması üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Örneğin, Thorne (2003) için "harmanlanmış öğrenme, geleneksel sınıf eğitimi ve çevrimiçi öğrenme, sanal sınıflar, sesli mesajlar, e-posta, çevrimiçi yazılı metinler ve videoların bir karışımıdır" (s.88). Araştırmacılar, öğrencilerin ve öğreticilerin teknolojiyi kullanmadan veya kullanarak etkileşime giren çevrimiçi ve yüz yüze öğrenme ortamlarının yararlı yönlerinin birleşimi olarak tanımlamıştır (Garrison ve Vaughan, 2008; Tselios, Daskalakis ve Papadopoulou, 2011). Garrison & Vaughan (2008), öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştıran yüz yüze ve çevrimiçi öğrenimin güçlü yönlerinden birleştirilerek kullanılan harmanlanmış öğrenmenin etkili olduğunu belirlemiştir.

Harmanlanmış öğrenme yeni bir terim değildir. Son yirmi yıldır kullanımda olmuştur ve terimin bir dizi anlamı gelişmiştir. Graham'a (2012) göre, harmanlanmış öğrenim "kurumsal bağlamlarda önemli ölçüde değişiklik" (s. 17) şeklinde tanımlanmıştır. Pek çok araştırmacı (Brunner, 2006; Kaleta, Skibba ve Joosten, 2007), harmanlanmış öğrenme kurslarının tasarlanması için en yaygın uygulamanın, mevcut geleneksel kursa ek çevrimiçi aktiviteler eklemekle daha verimli ve etkileyici olduğunu vurgulamıştır. Ancak, yüz yüze öğretim ile çevrimiçi etkinliklerinin birbirine uyması ve birbirini tamamlaması, bununla beraber, sınıf içi durumlarına göre tasarlanması çok önemli olduğunu da göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Şunu da belirtmek gerek ki, sınıf içi durumlarına göre, harmanlanmış öğrenmenin tanımlamaları da kendi içinde çeşitlilik göstermektedir.

Harmanlanmış öğrenme materyallerinin ve karmaşık ortamlarının geliştirilmesinde, araştırmaya dayalı olarak öncelikli olarak pratikte kullanılma fırsatının tanıtılması "tasarım(lar) için bir geniş görüşlülük veya kavramsallaştırmanın sağlanması" (Levy, 2002:60) gerekmektedir. Harmanlanmış öğrenmede; materyal gelişimi ve tasarımının sınıf içi durumu, öğrenci ihtiyacı, seviyesi ve dil yetisi gibi unsurlar dikkate alınarak oluşturulması önem taşımaktadır.

Harmanlanmış öğrenme modelleri

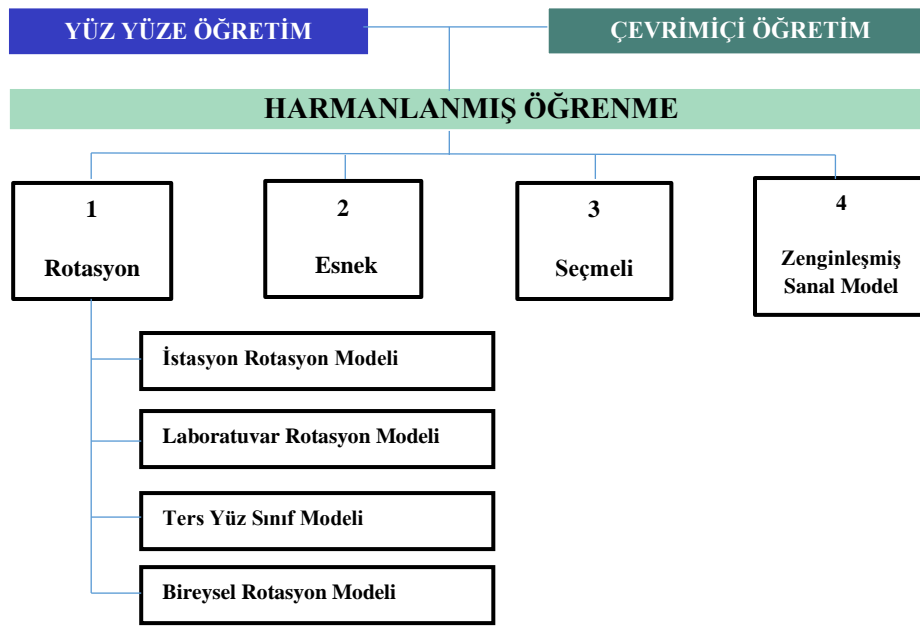
Yabancı/ikinci dil öğretiminde harmanlanmış öğrenme modellerinin kullanımı ile ilgili detaylı bilimsel bilgiler yeterli bulunmamaktadır. Harmanlanmış öğrenmenin tartışılabilir pek çok avantajları ve dezavantajları vardır, ancak, bilimsel ve teknolojik ilerlemenin dijital teknolojiyi etkili bir öğrenme cihazı haline getirdiği için bu öğrenmenin geliştirilmesi gelecekte de kullanım açısından önemli bir rol oynayacağı kuşkusuz bir gerçektir. Ayrıca bu ana kadar harmanlanmış öğrenmenin gelişmesi neticesinde bir sürü öğrenim modelleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Harmanlanmış öğrenme modelleri sınıf içi düzenleri veya materyal tasarımlara göre değişmekle beraber, sınıflandırmaları da farklıdır. Örneğin, Twigg (2003), harmanlanmış öğrenmenin beş özel modelini açıklamıştır; *ek model*, *yedek model*, *büfe modeli*, *emporium (dükkân) modeli*, *tamamen çevrimiçi modeli*. Bu modeller, çevrimiçi materyallerinin ve sınıf içi düzenlemelerine göre değişmektedir. Bazı araştırmalarda, yapılandırıcı yaklaşımın modelleri harmanlanmış öğrenmede kullanılmıştır. Bağcı ve Yalın (2018), harmanlanmış öğrenme ortamında yapılandırıcı yaklaşımın 5E modelini uygulamıştır. Bu tür araştırmaların yapılmasında harmanlanmış öğrenmenin etkili olduğunun tespit edilmesi, söz konusu öğrenmenin esnek bir şekilde kullanılma etkisi olduğu görülmektedir.

Christensen, Horn ve Staker'in (2013) harmanlanmış öğrenme modelleri, öğretici odaklı öğretimin öğrenciye yönelik öğrenmeyi mümkün kılmak için çevrimiçi teknolojinin birleşimi olduğunu tespit etmiştir. Öğreticilerin bir derste veya kendi müfredat standartlarını oluştururken kullandıkları teknolojik entegrasyona karma veya harmanlanmış model tanımını vermiştir. Harmanlanmış modeller, ders tasarımında sınıf zamanını daha çok etkinliklere yer vermektedir. Bütün faaliyetler çoğunlukla öğrenci ve öğretici arasındaki doğrudan etkileşimden yararlandığı belirlenmiştir. Geleneksel/klasik eğitim,

kaynak materyali dersler aracılığıyla sunma üzerinde bir etki yaratma eğiliminde olduğu araştırılmıştır (Winstead, 2016). Harmanlanmış öğrenme modelinde dersler, önceden tasarlanmaktadır ve konular önceden kaydedilmektedir. Kaydedilen materyali tekrar ederek, öğrenciler kendi alan ve zamanlarında öğrenerek yararlanabilmektedirler. Sınıf zamanı, uygulama için ve problemleri çözmek veya görevler aracılığıyla çalışmak için kullanılmaktadır. Sınıf zamanı, ilk aşamadaki pratik çalışmadan daha fazla olma eğilimindedir ve zamanla çalışma miktarı giderek artmıştır. Önceden kaydedilmiş konular öğreticinin olmadığı durumda, öğrenciler konuları istedikleri zaman, istedikleri yerde izleyebilmektedirler. Ancak, bunlar harmanlanmış öğrenme modellerin çeşitlerine göre değişmektedir.

2011 yılında Horn ve Staker, K-12 eğitiminde altı harmanlanmış öğrenme modelinin ortaya çıktığını açıklamıştır, ancak alanın yeni olduğunu ve bunların değişebileceğini belirtmiştir. 2013 yılında ise Horn ve Staker yeni çalışmalarında harmanlanmış öğrenmenin en yaygın modellerini açıklamıştır. Bu yaygın modeller araştırmacı tarafından Türkçeye uyarlanmış ve aşağıdaki görselde sunulmuştur:

Şekil 1: Harmanlanmış öğrenme modelleri

Kaynak: (Horn ve Staker, 2012:2)

Horn ve Staker (2013:3), harmanlanmış öğrenmenin tanımını yaygın olarak kabul görmüş (1) rotasyon, (2) esnek, (3) seçmeli ve (4) zenginleştirilmiş sanal olarak dört modele ayırmıştır. Bu modellerin tümü, yarı-zamanlı içerikli örgün eğitimi ve hem örgün geleneksel hem de çevrimiçi eğitim ortamlarından öğretim sunumunu içermektedir, ancak, her model farklı eğitim koşullarında başarıya ulaşmak için tasarlanmıştır. Ayrıca, harmanlanmış öğrenme modellerinin amacı öğrenciyi proje tabanlı öğrenmeye ve bireysel öğrenmeye alıştırmak için tasarlanmıştır. Harmanlanmış modellere bakıldığında öğrenciye ilk başlarda döngüsel (rotasyon) olarak hem grup çalışması, hem bireysel olarak çalışmayı hem de yüz yüze öğretimin tadına bakmayı öğretirken, daha sonra bunların arasında esneklik göstermesini talep etmektedir. Geliştikçe seçme hakkı artmakta ve sonunda tamamen sanal bir öğrenim sunarak kendi kendini yönlendirmeyi ve yönetmeyi öğretmektedir.

İstasyon rotasyon modeli

Harmanlanmış öğrenme modellerden istasyon rotasyon modelinin kullanımı yabancı/ikinci dil öğretim alanlarında oldukça önemlidir. İstasyon rotasyon modelinde, öğrenciler bir sınıfta dönüşümlü (rotation) olarak çalışmayı öğrenirler. Rotasyonlar arasında, örneğin, çevrimiçi öğrenme programlarını kullanarak bireysel öğrenme istasyonu, öğreticiyle yüz-yüze beraber çalışma istasyonu, öğrencilerin grup halinde çalışma istasyonu ve ikili çalışma istasyonu oluşturulabilir (Staker, H. ve Mackey, K., 2011:8). Bu rotasyon modelinde, çevrimiçi öğrenme için en az bir istasyonun olması gerekmektedir. Diğer istasyonlar, küçük grup veya tam sınıf talimatı, grup projeleri, bireysel ders ve kalem-kâğıt atamaları

gibi faaliyetleri içerebilir. Bazı uygulamalar bütün sınıfları etkinlikler arasındaki değişkendir ve diğerleri küçük gruplara ya da bire bir rotasyonlara bölünür. İstasyon rotasyon modeli, öğrencilerin yalnızca kendi özel programlarına değil, bütün istasyonlara doğru dönük etkinlikler yaptıkları için bireysel rotasyon modelinden farklıdır.

Walne (2012), istasyon rotasyon modelinin öğretim sürecine olan etkilerini, yararlarını ve bazen de bazı eksikliklerini izah etmiştir. Örneğin istasyon rotasyon modelinde öğreticinin; tesis tasarımına veya sınıf geneline çok az uyum gerektirdiğini ve bu modelin öğreticilerin dersliklerinde zaman akışını organize etmeleri için yeni bir yol olduğunu vurgulamaktadır. Bunun yanı sıra, bu modelin, öğreticilerin küçük öğrenci gruplarıyla çalışmasına izin verdiği ve başarılı öğrenci - öğretici oranları sorununu iyileştirmeye yardımcı olduğu anlaşılmıştır. Dolayısıyla, bazı okullar, çok sayılı öğrenci sınıfları ile uğraşmak için istasyon rotasyon modelini uygulamaktadır. Bu modelde, çevrimiçi öğrenme istasyonunu tamamlamak için proje tabanlı öğrenmenin istasyon olarak kullanılması ders sürecinin akıcı gitmesini kolaylaştırmaktadır. Ancak bu modelin uygulamasında bazı eksiklikler de görülmektedir. Bunlardan ilki, bu modelde, öğreticiler, çevrimiçi öğrenme istasyonunun ürettiği verilere yanıt olarak doğrudan yüz yüze küçük grupları nasıl planlayacakları gibi yeni becerileri öğrenmek mecburiyetinde kalmaktadır. Bunun dışında, sınıfların, her bir öğrenciyi doğrudan çevrimiçi içeriğe uyarlamasına ve öğreticiler için uygulanabilir raporlar üretmesine yardımcı olmak için sağlam bir öğrenme yönetim sistemine ihtiyaç duymaktadır. Çevrimiçi öğrenme istasyonunun, öğrencilerin en az yetişkinlerin müdahalesi ile kendi başlarına yapması kolay olması için imkânların yaratılması gerekmektedir (Walne, 2012:5).

İstasyon rotasyon modeli dışında istasyon tekniği terimi kullanılmaktadır. İstasyon tekniği dil öğretim alanlarında ve diğer alanlarda kullanıldığı bellidir. Örneğin, Aysel Arslan (2017), Türkçe öğretiminde istasyon tekniğinin kullanımının öğrencinin akademik başarısı ve öğrencilerin görüşlerini araştırarak istasyon tekniğinin etkili bir teknik olduğunu tespit etmiştir. Benek ve Kocakaya (2012), istasyon tekniğini Fen ve Teknoloji dersinde kullanarak öğrencilerin görüşlerini araştırmıştır. Görüşler sonucunda tekniğin eğitimdeki kalitesini arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. İstasyon tekniği üzerinde yapılan araştırmalar oldukça çoktur. Ancak istasyon tekniği ve istasyon rotasyon modeli arasında çok az bir fark bulunmaktadır. Daha doğrusu istasyon tekniğinin gelişimi sonucunda istasyon rotasyon modeli ortaya çıkmıştır. İstasyon tekniğinde gruplar her aşamada bir önceki grubun yaptıklarını daha ileriye götürmektedir (Gözütok, 2007: 256; Sönmez, 2009: 253), yani bir istasyonun etkinliğinin bitmesi zamana dayalıdır. Örneğin, A istasyonunun öğrencileri, etkinliklerini bitirmeksizin 15 dakika sonra B istasyonuna geçmeleri gerekmektedir. Aynı şekilde B istasyonunun öğrencileri de C istasyonuna geçmeleri söz konusudur. İstasyon rotasyon modelinde ise gruplar verilen görevi bitirdiklerinden sonra diğer görevlere geçmektedir. Yani istasyon etkinlikleri zamana değil, etkinliğin bitmesine dayalıdır. Örneğin, A istasyonunun öğrencileri etkinliklerinin bitirdikten sonra B istasyonuna, B istasyonunun öğrencileri C istasyonuna geçebilirler. Bunun dışında istasyon rotasyon modelinde araç gereçlerden teknoloji kullanımı yani çevrimiçi öğretim mutlaka içermesi gerekmektedir (Horn ve Staker, 2015). Dolayısıyla, istasyon rotasyon modelinin tasarımı öğretici açısından daha da çok zaman ve yeti gerektirmektedir. Bu nedenle, istasyon rotasyon modelinin tasarımı hazırlanmasından ve uygulanmasından önce yeni fikirler ve öneriler edinmek için alan yazında yapılan araştırmaların taranması önem taşımaktadır.

İstasyon rotasyon modeline ilişkin araştırmalar

Çalışma ile ilgili alan araştırmalar ve yazınlar incelendiğinde istasyon rotasyon modelinin uygulanması öğrencilerin başarılarını olumlu etkilediği hakkında çalışmalar tespit edilmiştir (Sh. Lim, 2015; Adistana, Wasis D.Dwiyo, 2016; S. Pampiban, 2016; Truitt, 2016; M.J. Acelajado; A. Govindaraj, G. Silverajah, 2017; I. Nisa, H.Mubarok, 2018; S. Sulistyorini, 2018; Zakaria, Norasykin M. Z., Jamalludin H. & Zaleha A., 2018; Nagy M. A., 2018; L. Smalls, 2018; Ch. M. Soselisa, Rusijono, Bachtiar S. Bachri, 2019; S. McCollum, 2019). Bu bilimsel araştırmaların içinde Sh. Lim (2015), S. Pampiban (2016), I. Nisa, H.Mubarok (2018), S. Sulistyorini (2018), Nagy M. A. (2018), L. Smalls (2018) çalışmaları dil öğretim alanları ile ilgilidir. Adı geçen araştırmacıların çalışmalarında istasyon rotasyon modelinin uygulanmasında öğrencilerin bireysel çalışması, temel dil becerilerini geliştirme, eleştirel düşünme becerileri, grupta çalışma ve fikir aliş verişi yapma, derse ilgi gösterme vb. üzerinde

olumlu etkide bulunduğu sonuçlarına varılmıştır. Ayrıca, dil öğretiminde istasyon rotasyon modelinin kullanımına dair bilimsel çalışmalar fazla olmamasına rağmen, bu modeli gündelik ders sürecinde kullanan dil öğreticilerin sayısı çoktur. Özellikle, teknolojinin hayatımızda önemli rol oynaması sayesinde, öğretmenler kendi internet sayfası veya web sitesi üzerinde bloglar ve uygulamalı makalelerini sunarak diğer öğretmenlerle paylaşmaktadır. Örneğin, Doubet (2016), öğrencilerini bireysel olarak çalışmalarına alıştırmak ve meşgul etmek için istasyon rotasyon modelini kullanmıştır. Bu modelin kullanımı, Doubet'e göre, küçük, yönetilebilir gruplarla kullanmayı, öğrencilerin acil gereksinimlerine dayanarak öğretmesini, yeniden öğretmesini, uzatma veya uygulama yapmasını sağlamaktadır. Flores (2014), istasyon rotasyon modelini uygulamadan önce öğrencinin kültürü (öğrencilerin kendi öğrenmelerine yönelik algıları), sınıf içi yerleştirilmesi (sınıf içi oturum şekline alışabilmesi) ve alışkanlıklarının (sınıf içi oturumda esneklik tanıtarak hareket edebilmeleri) dikkate alınmasını önermektedir. Çünkü istasyon rotasyon modeli öğrencinin öğrenirken esnek olmasını, özerkliğini sağlamasını, seçim yapmasını, grup halinde ve/veya bireysel olarak ihtiyaç duyduğu düzeyde gerçekleşmesini sağlamakta yardımcı olduğunu açıklamıştır. Tucker (2018), istasyon rotasyon modelinin sabit bir durumu olmadığını, öğrenci ihtiyacı, yeteneği, sınıf içi durumlarına, ders içeriğine göre esnek olduğunu açıklamakla beraber geleneksel bir okul programında etkili bir rotasyon oluşturmak için kullanabilecekleri birkaç stratejinin olduğunu kanıtlamaktadır.

Bu çalışmalar, dil öğretiminde istasyon rotasyon modelinin kullanımında öğreticinin nelere dikkat etmesi gerektiğini sunmakla beraber, bu modelin etkililiğini ve uygulama sırasında öğrencinin faal halde olduğunu, bireysel ve işbirlikçi öğrenmeye yönelik aktif olduğunu açıklamaktadır. Dolayısıyla, sonraki bölümde, bu model üzerinde yapılan araştırmalar dikkate alınarak ve sınıf içi durum, öğrencilerin dil öğrenim yetileri, seviyeleri, ihtiyaçları ve ilgileri incelenerek hazırlanan tasarım örneklerine yer verilmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi dersinin istasyon rotasyon modeline ilişkin tasarımı

İstasyon rotasyon modeli Ahmet Yesevi Üniversitesi Hazırlık Fakültesinde Türkçe öğrenen Kazak öğrencilere uygulanmıştır. Hazırlık Fakültesinde Türkçe dersler haftada toplam 16 saat, günde 4 saatten olmuştur. Her ders süresi 50 dakikadır. İstasyon rotasyon modeli uygulanmadan önce sadece konular Yesevi Türkçesi A2 seviyesindeki ders kitabından alınmıştır ve bu konular üzerinde istasyonlara uygun olarak etkinlikler oluşturulmuştur. İstasyon rotasyon modelinin uygulanması toplam 3 hafta sürmüştür. İstasyon rotasyon modelinin sınıf içinde düzenlenmesi, yüz yüze öğretim ve üç gruplu istasyonlardan oluşturulmuştur. Yüz yüze öğretim, öğretici tarafından ders kitabından takip edilerek yürütülmüştür. İstasyon etkinlikleri ise teknoloji aletlerinden (bilgisayar, tablet, cep telefonu vb.) yararlanarak ve yöntem sonrası (postmethod) pedagoji stratejilerinin makro stratejileri dikkate alınarak tasarlanmıştır.

Yüz yüze öğretim, öğretici tarafından dersin ilk iki ders saati boyunca bütün öğrencilerle birlikte yürütülmüştür. Öğretici öğrencilerle beraber ders kitabında verilen okuma metinlerini, metinlerle ilgili kitapta verilen alıştırmaları, dinleme etkinliklerini birlikte yapmıştır. Bazen öğretici, bazı dilbilgisi yapılarını örtük bir şekilde metinlerle beraber veya örneklerden yola çıkarak öğretmiştir. Bazı yapıları ise öğrencilerde farkındalık oluşturmak için açık bir şekilde anlatmıştır. Dersin sonlarına doğru, öğretici, metinlerin içinde geçen kelimeler için kelime öğretim stratejilerini kullanarak kelime kümesi oluşturmuştur. Örneğin, havaalanı metni için, havaalanı kelimesini bir çemberin içine yazarak, etrafına oklar çıkararak önce içinde geçen kelimeler yazılıyor, sonra öğrencilere başka hangi kelimelerin ilişkili olabileceği konusunda sorular soruluyor ve öğrencilerin bilmedikleri yerlerde ise ipuçları veriliyordu. Böylece yüz yüze öğretim, her zaman uygulandığı şekilde, bütün sınıfı kapsayan klasik öğretim gibi yürütülmüş oluyordu. Ancak öğrencilerin daha da etkin halde konuyu kavramaları için, dersin kalan iki saatinde istasyon rotasyon modelinin uygulanması uygun bulunmuştur. İstasyon rotasyon modelinde, bireysel çalışma, ikili çalışma ve grup çalışma istasyonları belirlenmiştir. Aslında istasyonların sayısı, sınıf içinde öğrenci sayılarına göre belirlenmektedir. Bu uygulamada da, sınıf içinde öğrenci sayısına göre istasyonların sayısı seçilmiştir. Tasarım öncesi sınıf içinde öğrenci durumu, düzeyi, dilsel yetisi gözlemlenmiştir. 13 öğrenciden oluşan sınıfta üç istasyon oluşturmak daha da etkili olabileceği tahmininde, istasyonların görevleri, konu başlıkları ve içerik organizasyonu tasarlanmıştır. İstasyon rotasyon modelinde istasyonlara, temel dil becerileri, öğrenme becerileri ve bütün bilişsel aktiviteleri entegre etmek için görevler yüklenmiştir. Bu modelde, teknoloji araçlardan, interneti olan cep telefonlar

ve kulaklıklar kullanılarak, uygulama esnasında bütün öğrenciler, döngüsel olarak her bir istasyonda çalışmıştır. İstasyon rotasyon modelinde istasyonların asıl görevleri aşağıda teferruatlı bir şekilde verilmiştir:

Şekil 2: İstasyon rotasyon modelinin dil öğretiminde ders tasarımı

Bireysel çalışma istasyonunda öğrenciler tek başlarına çalışmış ve okuma, dinleme etkinlikleri verilmiştir. Çünkü okuma ve dinleme becerileri, öğrencinin bireysel çalışmasında “hafızadaki ve dikkat kapasitesindeki bireysel farklılıkları fark etme derecesini etkiler, böylece yabancı/ikinci dil öğrenmesini doğrudan etkiler” (Robinson, 1996: 283). Ayrıca dil öğretiminde öğrencinin bireysel çalışması öğrencinin ilgisi, katılımı ve motivasyonu ile başlamaktadır. Kalıcı, derin bir anlayış yaratan ve dinamik, çok duyusal öğretim yoluyla verilen bireysel öğrenme, öğrencinin, yaşam deneyimlerini ve güçlü yönlerini dikkate alarak, gerçek bir anlayışa yol açabilmektedir.

Bu istasyonda öğrencilere WhatsApp uygulama aracılığıyla konuya ve düzeye uygun videolar gönderilmiş; videoları kulaklıklarıyla dinleyen öğrencilerden önceden hazırlanan var-yok, doğru-yanlış, eşleştirme gibi alıştırmaların olduğu soru kartlarındaki soruları cevaplamaları istenmiştir. Bazen bireysel çalışma istasyonunda öğrencilere konuya ve düzeye uygun şarkılar da gönderilmiştir. Şarkı sözlerinin bazı bölümlerinin boş bırakıldığı önceden hazırlanan çalışma kâğıtlarını öğrencilerin şarkıları dinleyerek doldurmaları istenmiştir. Bu istasyonda yapılan bir diğer uygulama ise öğrencilerin birkaç dakikalık bir videonun veya kısa bir şarkının sözlerini dinleme yaparak yazmaya çalışmıştır. Bireysel çalışma istasyonundaki uygulamalar, öğrencinin dinleme-anlama, okuma-anlama ve yazılı anlatım becerilerini geliştirdiği gibi sözcük hazinesinin zenginleşmesine de önemli katkılar yapmaktadır. Öğrenciler videoları ve şarkıları tekrar tekrar izleyerek ve dinleyerek sözcüklerin nasıl telaffuz edildiğini öğrenmiştir.

İnsan, sosyal bir varlık olması nedeniyle diğer insanlarla etkileşimde bulunarak dile dayalı bir sosyalleşme süreci yaşamaktadır (Santrock, 1996; Akt. Küçükkaragöz, 2003: 95). Burada etkileşim, bilişsel bir perspektiften öğrencilere dilsel girdiyi müzakere etme ve daha da önemlisi, dilsel çıktılarını hedeflerine ulaşmak için değiştirmelerini teşvik edecek geri bildirim alma fırsatları sunar (Gass ve Mackey, 2007). İkili çalışma aynı anda akran çalışması veya işbirliği, “öğrencilerin öğrenme deneyimleri kazanırken akranlarıyla etkileşim içinde olmasına dayanan, akranlarıyla kurdukları sosyal ilişkilerle sınıf ortamında eğitimin niteliğini artıran ve etkili bir öğretme-öğrenme sürecinin oluşmasını sağlayan bir akran öğrenmesi türü” (Aktay ve Gültekin, 2015:293) olarak tanımlanmaktadır. Storch (2002), pedagojik bakış açısından, ikili çalışma etkinliklerinde öğrenciler grup çalışmasına göre daha etkili halde iletişim kurabileceğini vurgulamıştır. Dolayısıyla, istasyon rotasyon modelinin ikinci bir istasyonu, ikili çalışma istasyonu olarak belirlenmiştir.

İkili çalışma istasyonunda öğrenciler konuşma, karşılıklı konuşma veya kendini ifade etme etkinliklerini yapmışlardır. Bu istasyonda öğrencilerin eline soru kartları verilmiştir. Öğrenciler bir-birleriyle karşılıklı konuşarak sorulara cevap vermiştir. Soru kartları öğrencilerin “yurtlarının şartları, okulun ilk günü, gelecek ve geçmiş yaz tatilleri, mutlu olmanın yolları” vb. konularda üzerinde olmuştur. Bunun

yanı sıra, hayatın içinden alınan sosyal, psikolojik ve kültürel konular (acil durum, hastalıklar, duygular ve tatilde gezilecek yerler) ile ilgili sorular oluşturulmuştur. Karşılıklı konuşmada veya kendini ifade etmede, öğrencilere belirli bir hazırlanma süresi verilmiştir. İstasyonları yöneten rehber konumundaki öğretici, öğrencileri yapacakları çalışma hakkında bilgilendirmiş, cesaretlendirmiş ve rahatlatmaya çalışmıştır. Konuşma esnasında öğrenciler kendi aralarında olan sohbetlerinin ses kayıtlarını almıştır. Öğrenciler yaptıkları ses kayıtlarını WhatsApp uygulaması veya e-mail aracılığıyla öğreticiye gönderilmiştir. Yapılan ses kayıtlar, öğrencilerin kendi konuşmalarının yanlışları ve telaffuzları üzerinde düşüncelerinde, dilsel farkındalık oluşturmalarında ve tabii ki de öğreticinin öğrencilerin konuşma becerilerini değerlendirmede önemli rol taşımaktadır. İkili çalışma istasyonunda gerçekleştirilen karşılıklı konuşma uygulaması öğrencilerin konuşma becerilerinin ve öz güven duygularının gelişmesini sağlamıştır. Yanlış yapmaktan korkma duygusuyla öğrencileriyle serbest bir şekilde konuşamayan çekingen ve utangaç öğrenciler, arkadaşlarıyla çok daha rahat konuşabilmiştir. İkili çalışma istasyonunda iki öğrenci olarak konuştukları için, bazen öğrencilerin bazıları derse gelip gelmedikleri durumunda öğrenci sayısı tek sayıda olduğu zaman (örneğin öğrenci sayısı 13) araştırmacı tek kalan öğrenciyle eşleşmiştir.

Teknoloji destekli öğrenme yalıtılmış bir etkinlik olarak görünebilir, ancak öğrencilerin en iyi şekilde yararlanabilmesi için işbirlikçi bir göreve dönüştürülmesi gerekir. Aslında öğrenme sosyal bir etkinlik olduğunda etkilidir. İşbirlikçi öğrenme, “öğrencilerin çabalarına, karar verme yetilerine ve ilgilerine dayalı grup tabanlı öğrenmedir” (Domalewka, 2014:22). Sosyal bir etkinliğe dönüştürülen bir öğrenme, anlamsız ve otomatik alıştırmalara dayanılmamalıdır. Sosyal öğrenme, teknolojik cihazların öğrenmeyi destekleyen araçlar olarak hizmet ettiği proje tabanlı öğrenmeyi içermektedir. Öğrenciler problemleri tanımak, analiz etmek ve çözmek için işbirliği yaparlar. Bir amaca ulaşmak için öğrenciler bilgileri internet kaynaklarından araştırabilirler; diğer sınıf arkadaşları ile ilişkiler geliştirirken çeşitli becerileri de geliştirir ve daha fazla bilgi kazanırlar. Bundan dolayı, istasyon rotasyon modelinin üçüncü istasyonunda, işbirlikçi öğrenme yani öğrencilerin grup halinde çalışmaları, yaratıcılık yetilerini ve eleştirel düşüncelerini geliştirmek için üretime dayalı proje tabanlı görevleri hazırlanmıştır.

Grupla çalışma istasyonunda yazma, üretime dayalı diyalog oluşturma, canlandırma, drama, proje oluşturma etkinlikleri tasarlanmıştır. Grupla çalışma istasyonunda öğrencilerden yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini kullanarak üretime dayalı projeler oluşturmaları istenmiştir. Öğrencilerin projeleri o günkü konuyla ilişkili olmuştur. Öğrencilere proje üretmelerinde özgürlük verilmiştir ancak bazı yönlendirmeler, tavsiyeler ve ipuçları öğretici tarafından verilmiştir. Öğrenciler proje üretmede çeşitli animasyon, video ve slayt oluşturma mobil uygulamaları kullanmışlar, ayrıca diyalog oluşturma ve oyunlaştırarak canlandırma tarzı performanslar da gösterilmiştir. Öğrenciler bazı konularda canlandırma yaparken, canlandırma sırasında kendilerini videoya çekmiştir. Bu ise öğrencilerin kendilerini performans sürecinde neleri eksik ve neleri doğru bir şekilde yaptıklarını bilmeleri için uygulanmıştır. Bu tür strateji öğrencilerin yaratıcılıklarını ve eleştirel düşüncelerini geliştirmede yardımcı olmaktadır. Grupla çalışma istasyonunda öğrenciler birlikte çalışarak, grup üyeleri birbirini tamamlayarak ve işbirlikçi öğrenmeye açık şekilde yeni fikirler ortaya koymuştur. Öğretmen grupla çalışma istasyonunda öğrencilerden ortaya tek ürün koymalarını istemiştir. Grupla çalışma istasyonunda bazen ihtiyaca ve tercihe göre tasarım çalışmaları için öğrenciler renkli kalem, A4 boyutunda çeşitli renklerde çizgisiz kâğıt, cetvel, yapıştırıcı ve makas gibi kırtasiye malzemeleri kullanmıştır. Bu araç-gereçler, yapılacak olan çalışmaların görsel niteliğini artırması bakımından önemli olmuştur. Grupla çalışma istasyonunda, öğrencilerin çalışmayı işbirliği içinde ve fikir alışverişi yaparak tamamlayarak ve yaptıkları tasarımların fotoğraflarını ve oluşturdukları videoları WhatsApp uygulamaları veya e-mail vasıtalarıyla öğreticiye göndermiştir. Bu tasarımlar ve videolar, öğreticiye, bunları inceleyip çalışmanın amacına ulaşip ulaşmadığıyla ilgili öğrencilerine geri dönüşler yapmasında yararlı olmuştur.

İstasyonların döngüsel olarak hareketi sınıf içi durumuna, zaman ve etkinliklerin bitip bitmediğine göre esnek olmuştur. Örneğin, bireysel çalışma istasyonunda öğrenciler alıştırmalarını bitirdikten hemen sonra ikili çalışma istasyonuna, ikili çalışma istasyonundaki öğrenciler konuşmalarını bitirir bitirmez grupla çalışma istasyonuna ve en son da grupla çalışma istasyonunda öğrenciler de ürünlerini tamamladıktan sonra bireysel çalışma istasyonuna geçmiştir. Bu geçişler denetleyici olması açısından öğretici tarafından yapılmıştır. Böylece ders esnasında üç istasyon döngü (rotasyon) oluşturmuştur. Bu

modelin kullanılması dersin zaman açısından ve öğrencilerin çeşitli oturum şekillerinde konuya daha da etkili olarak hâkim olmalarını sağlamıştır.

İstasyon rotasyon modeline ilişkin sınıf içi oturumu, istasyonların görevleri ve etkinlikleri, döngüleri bu şekilde tasarlanmıştır. Sonraki bölümde ise planlı tasarlanan istasyon etkinliklerinin somut halde gösterilmesi için alıştırmaların içerik taslakları sunulmaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi dersinin istasyon rotasyon modeline ilişkin taslak

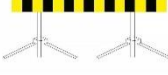

İstasyon rotasyon modeli uygulanması için tasarım ve taslak konuları Yesevi Türkçesi A2 düzeyi ders kitabından alınmıştır. Bu konular üzerinde alıştırmalar oluşturmak için internet kaynaklarından taramalar yapılarak araştırmalar yapılmıştır ve uygun dinleme metinleri ve videolar alınmıştır. İstasyon rotasyon modelinin yaklaşık üç haftalık uygulaması için 10 konu işlenmiştir. Her konuya uygun şekilde, sınıf durumu, öğrencilerin ilgi alanları, ihtiyaçları ve düzeylerine göre istasyonların (bireysel, ikili ve grupta çalışma) alıştırmaları oluşturulmuştur. İstasyon rotasyon modelinin bu konular üzerinde yapılan taslakları aşağıda detaylı bir şekilde verilmiştir:

Yurt: Bireysel çalışma istasyonunda, yani dinleme veya okuma etkinlikleri için KYK kız yurdunda kalan üniversite öğrencisi Beyza'nın kendi odasını tanıtmaya video verilmiştir. Video, YouTube'teki yurt konusuyla ilgili videoların içinden seçilmiştir. Yaklaşık beş dakika süren bu videoyu öğrenciler izleyip ardından 'doğru/yanlış, var/yok' alıştırmaları hazırlanmıştır. İkili çalışma istasyonunda, iki öğrencinin birbirine kaldıkları yurdun veya evlerinin şartlarını anlatmaları istenmiştir. Bunun yanı sıra, yurtların nasıl olması gerektiğini, daha nasıl yapılabileceği hakkında karşılıklı konuşmalar yaparak kendi fikirlerini açıklamaları istenmiştir. Yaklaşık üç veya dört öğrenciden oluşan grupta çalışma istasyonunda ise, bir reklam şirketinde çalışan elemanlar olarak, özel yurt açmak isteyen müşterisi için bir yurt tanıtım reklamı hazırlamaları istenmiştir. Öğrenciler burada ister video klip oluşturabilirler, ister kırtasiye malzemelerini kullanarak reklam afişi hazırlayabilirler. Burada en önemlisi, öğrencilerin yaratıcılarını geliştirmek olduğu için, bu istasyonda rahat olmaları sağlanmıştır.

Üniversite: Bireysel çalışma istasyonunda; üniversite öğrencileriyle yapılan röportaj hakkında video verilmiştir. Aynı şekilde bu video da YouTube kanalından alınmış olup, video, öğrencilerin okudukları üniversite, seçtikleri alanlar ve yaşadıkları şehirden (İstanbul) memnun mudur, bunlar hakkındadır. Videoyu izledikten sonra öğrenciler video ile ilgili sorulara cevap vermesi beklenmiştir. İkili çalışma istasyonunda; iki öğrenci kendi aralarında okulun ilk gününde neler yaptıklarıyla ilgili karşılıklı konuşmaları istenmiştir. Grup çalışma istasyonunda; öğrencilerin üniversite tanıtımı ile diyalog oluşturmaları, ardından onu canlandırmaları, canlandırma sırasında ise videoya çekmeleri arzu edilmiştir.

Yol tarifi: Bireysel çalışma istasyonunda; öğrencilere trafik levhaları ile ilgili kısa film verilmiştir. Ardından öğrencilere aşağıdaki şekilde sunulduğu gibi alıştırma hazırlanmıştır:

Şekil 3: Trafik levhaları ile ilgili araştırmacı tarafından oluşturulan alıştırmaya
Trafik levhalarının adlarını bulunuz ve aşağıdaki tabloyu uygun bir şekilde doldurunuz

a) 	b) 	c) 	ç)
d) 	e) 	f) 	g)
ğ) 	h) 	ı) 	i)
a)..... b)..... c)..... ç)..... d)..... e).....		f)..... g)..... ğ)..... h)..... ı)..... i).....	

İkili çalışma istasyonunda; öğrencilerden onlara verilen kartlardaki soruları karşılıklı konuşarak yanıtlaması beklenmiştir. Sorular, yol kaideleri ve evinden/yurdundan okula gitme ve yaşadıkları şehirde sık sık gittikleri yerlerin yolunun tarifleri hakkında olmuştur. Grupla çalışma istasyonunda ise; öğrencilerden eğitim aldıkları üniversitenin kampüs haritasını çizmelerini ve fakültelere, yemekhaneye, rektörlük vb. yerlere nasıl gidileceği hakkında yazılı olarak anlatmaları istenmiştir. Öğrenciler, burada ister kâğıt kalem (kırtasiye malzemeleri), ister bilgisayar/cep telefonu uygulamalarını kullanarak tasarım oluşturabilirler.

Acil durum: bireysel çalışma istasyonunda; öğrencilere Türkiye'deki acil durum (ambulans, gaz, elektrik, itfaiye, polis vb.) numaraları hakkında bilgilendirilen animasyonlu video verilmiştir. İlâveten izledikleri videodaki acil durum numaralarını açıklamalarıyla yazmaları ve Kazakistan'daki acil durum numaralarını yazmaları istenmiştir. İkili çalışma istasyonunda; öğrencilerin acil durum kavramını açıklamaları ve hayatlarında veya tanıdıklarının hayatında olan acil durumlarla ilgili olayları karşılıklı anlatmaları istenmiştir. Grupla çalışma istasyonunda; acil durum ile ilgili öğrencilerin arkadaşlarıyla beraber aşağıda kutuda sunulmuş olan metni arkadaşlarıyla birlikte tamamlamaları gerektiği açıklanmıştır.

Dün akşam kütüphaneden yurda geldim. Kantinde yemeğimi yedim sonra odaya girdim. Ayşe'yi yatağında gördüm...

Birlikte yazma etkinlikleri ilk başlarda zor olabilir ama bu tür etkinlikler öğrencilerin birbirleriyle fikir alışverişi yapmalarına ve saygılı davranmalarını sağlamaktadır.

Hayati durumlar: Bu konunun sosyal hayatta önemli rolü olduğu için daha geniş olarak ele alınması gerektiği göz önünde bulundurularak seçilmiştir. Bireysel çalışma istasyonunda; öğrencilere doğal afetler olduğunda neler yapılması gerektiği hakkında animasyonlu video ve onunla ilgili hazırlanan alıştırmaya verilmiştir. İkili çalışma istasyonunda; öğrencilere çeşitli durumlarda (doğal afetlerde, acil durumlarda) neler yapacaklarıyla ilgili soru kartları hazırlanmıştır. Grupla çalışma istasyonunda; öğrencilere durum (*Okuldaki bütün öğrencilerle beraber dağa pikniğe gittiniz. Birkaç kişi dağa tırmandınız ve arkadaşınızdan biri kayalardan yukarıya çıkarken ayağı kaydı ve düştü. Onun ayağı kırıldı, bu durumda ilk yardımı nasıl vereceksiniz?*) ortaya konmuştur. Öğrencilerden bu durumla ilgili video slayt hazırlamaları beklenmiştir.

Sağlık: Bireysel çalışma istasyonunda; öğrencilere “sağlıklı beslenmenin öğretimi” adlı okuma metni verilmiştir. Ardından metinle ilgili sorular hazırlanmıştır. İkili çalışma istasyonunda; öğrenciler sağlıklı olmanın yolları, devamlı spor yapmanın faydaları ve yurt ortamında sağlıklı beslenme imkânları hakkında karşılıklı konuşmaları beklenmiştir. Grupla çalışma istasyonunda; öğrencilerden modern tıp ve alternatif tıbbın avantajları ve dezavantajları hakkında tartışma yapmaları istenmiştir. Tartışırken kendilerini videoya çekmeleri veya video slayt oluşturmaları gerektiği açıklanmıştır.

Mutluluk: Bireysel çalışma istasyonunda; öğrencilere mutluluğu anlatan video izlemeleri ve video hakkında onların fikirlerini ses kaydı yaparak öğreticiye göndermeleri istenmiştir. İkili çalışma istasyonunda ise; öğrencilere soru kartları (*Mutluluk sence nedir? Kendini ne zaman mutlu hissediyorsun? En son ne zaman çok mutlu oldun? Seni mutlu eden şeyler nelerdir? Niçin? Çocukluğunda seni neler mutlu ediyordu?*) verilerek karşılıklı konuşmaları istenmiştir. Grupla çalışma istasyonunda; öğrencilerden beraber “Mutlu olmanın 10 yolu” adlı kompozisyon yazmaları ve video slayt oluşturmaları istenmiştir.

Duygular: Bireysel çalışma istasyonunda; öğrencilere duygularla ilgili metin verilmiş ve metinle ilgili alıştırmaları yapmaları istenmiştir. İkili çalışma istasyonunda; öğrenciler duygularla ilgili sorulara (*En son ne zaman içten kahkahalar atarak gülmüştün? En çok ne zaman hüzünlü oluyorsun? Seni çok ağlatan şeyler nelerdir? Sinirli olduğunda kendini nasıl tutuyorsun?*) karşılıklı olarak cevap vermeleri beklenmiştir. Grupla çalışma istasyonunda ise, öğrencilerden duygularla ilgili internetten görselleri araştırarak açıklamalı video slayt oluşturmaları gerektiği izah edilmiştir.

Gezi: Bireysel çalışma istasyonunda; öğrencilerden “İstanbul’da gezilecek yerler” adlı video izlemeleri ve video ile ilgili boşluk doldurma alıştırmalarını yapmaları istenmiştir. İkili çalışma istasyonunda öğrenciler karşılıklı olarak seyahat ve ülkelerindeki gezilecek yerlerle ilgili konuşmaları beklenmiştir. Grup çalışma istasyonunda ise; öğrencilere hafta sonu gezi planı hakkında diyalog kurmaları ve onu canlandırmaları istenmiştir. Canlandırma sırasında ise videoya çekmeleri beklenmiştir.

Yaz tatili: Bireysel çalışma istasyonunda; öğrencilere Türkiye’de yaz tatili yapılacak yerler hakkında video izletilmiştir, ardından video ile ilgili doğru cevabı bulma ve boşluk doldurma gibi alıştırmalar verilmiştir. İkili çalışma istasyonunda; öğrencilere yaz tatili ile ilgili soruları (*Bu yaz tatilinde nereleri gezeceksin? Tarihi yerleri ziyaret etmeyi seviyor musun? Niçin? Hayatında en güzel tatilin nasıl ve nerede yapmıştın? Sende bir fırsat olursa yaz tatilini nerede yapardın? Niçin?*) karşılıklı yanıtlamaları beklenmiştir. Grupla çalışma istasyonunda ise; öğrencilere ‘Yaz okulu organizasyonu’ Türkiyeli öğrenciler için gezi programını ve programla ilgili video slayt hazırlamaları gibi görev verilmiştir.

Görüldüğü gibi istasyon rotasyon modelinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine ilişkin oluşturulan taslak örneklerinde, yöntem sonrası pedagojiden esinlenerek, dil becerilerinin bütünleştirilmesi, müzakere edilmiş etkileşimi kolaylaştırma, öğrencilerin özerkliğini destekleme, sosyal uygunluğu sağlama ve kültürel bilinci artırma gibi makro stratejileri kapsamıştır. Dolayısıyla burada istasyon rotasyon modeli dil öğretiminde, yöntem sonrası pedagoji stratejilerinin temelinden oluşan ulusal durumlara uygun bir şekilde üretilen yeni mikro stratejilerin konumunda olduğu görülmektedir.

Sonuç

İnsanın yeni bir dili öğrenme arzusu, farklı toplumlardan olan insanlarla iletişim kurma, etkileşimde olma, işbirliği yapma, birlikte yaşama gayelerinden doğmuştur. Tarih boyunca insanlar yeni dil öğrenmenin çeşitli yollarını aramışlardır ve günümüzün dinamik koşullarında hâlâ devam etmektedir ve ileride de devam edecektir. Çünkü insan ihtiyacı, kendi yaşadığı zaman ve mekâna göre değişmekte ve dil öğrenmenin yolları da ona göre değişmesi gerekmektedir.

Teknolojinin hayatımıza girmesi, dil öğretim alanımızda harmanlanmış öğrenmenin yer almasını sağlamıştır. Dolayısıyla, harmanlanmış öğrenme de, dil öğrencinin yaşadığı mekâna ve yaşam koşullarına göre farklı modeller sunmuştur. Ancak harmanlanmış öğrenme modelleri sınırsız bir şekilde değişebilir, yani her öğretici kendi sınıfının en iyi tanıyanı olduğu için, sınıf durumu, öğrenci ihtiyacı, ilgisi, dil öğrenme yetisi ve düzeyine göre değiştirebilir, hatta yeni bir model icat edebilir.

Horn ve Staker'in harmanlanmış öğrenme modellerinden yola çıkarak, istasyon rotasyon modelinin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde tasarım ve taslak örneklerinin sunulması, dil öğreticilere dil öğretiminde yeni fikirler üretmesinde ipucu vermeyi amaçlamıştır. Ayrıca, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde istasyon rotasyon modelinin tasarım ve taslak oluşturma neticesinde, bu modelin uygulanması sırasında yerel (sınıf içi, sınıf dışı, okul yönetimi, tatil, bayram günleri, öğrencinin derse gelip gelememesi vb.) durumlara göre değişiklik ve esneklik tanıtması gerektiği hakkında öngörülerde bulunmuştur. Her ne kadar uygulama öncesi sınıf gözlemi yapılsa da, istasyon rotasyon modelinin uygulanması sırasında teknik açıdan, öğrenci ve öğretici açısından veya çeşitli durumlardan dolayı aksaklıkların da olabileceği hakkında ön fikir yürütülmelidir. Ancak bu tür aksaklıkların giderilmesi için dil öğretim sürecinde hedef grubun nerelerde ve neden zorlandığını bulmak ve bu bağlamda farklı çözüm yolları araştırmak öğreticinin öncelikli sorumlulukları arasında yer almalıdır.

Genel anlamda yapılan çalışma sonunda dil öğreticisine özellikle ders tasarlama sürecinde ve bu bağlamda istasyon rotasyon modelinin içerik hazırlanmasında ilk etapta uygunluk açısından dil öğretim ders kitaplarının incelenmesi gerektiği, tasarlanan yeni modele göre yeni müfredat ve kazanımların yazılmasına ihtiyaç olabileceği, bu aşamalardan sonra ise ders planlamasına ve tasarımın geliştirilmesine geçilebileceği vurgulanabilir.

Model ile ilgili ders tasarımında ise öğrenci kitlesinin durumu, seviyesi, ihtiyaçları ve ilgileri göz önünde bulundurulmalı ve modelin içeriğine dair taslak oluşturulmalıdır. Modelin içeriğini hazırlamada kurum sisteminin bütün ayrıntıları dikkate alınmalı ve ders tasarımı öğreticiye özgür bir ortam sağlamak adına esnek bir şekilde ortaya konulmalıdır. Ayrıca modelde istasyon ve etkinliklerin sayıları oldukça önem taşımaktadır. Bu sayı sınıf içinde öğrenci sayısına ve temel dil becerilerine göre ayarlanmalıdır. Model istasyonlarının etkinlikleri ise seçilmiş konuya göre belirlenmeli ve bir istasyon etkinliğinin içeriği diğer istasyonlarda uygulanan etkinliklerle bağlantılı olmalıdır. Örneğin birinci istasyonun etkinliği ikincisiyle, ikincisi ise üçüncü istasyon etkinliğiyle ilişkilendirilebilir.

Bireysel çalışma istasyonunda en çok dinleme ve okuma becerilerine dair etkinlikler ve bireysel yazma becerisine ilişkin kısa kompozisyon konularının verilmesi gerektiği yapılan çalışma sonucunda tespit edilmiştir. İkili çalışma istasyonu etkileşime dayalı istasyon olduğu için daha çok karşılıklı konuşma, iki kişilik diyalog oluşturarak canlandırma veya röportaj yapma gibi becerilere dair etkinlikler yani iki kişinin yapabileceği görev türleri olabilir. İkili çalışma esnasında öğreticinin, öğrencilerin konuşmasını değerlendirmesi ve öğrencilere geri dönüş yapması için ayrıca öğrencilerin kendi yanıtlarını ya da telaffuz gibi konularda bilgi eksikliklerini fark etmesi, konuşmalarını daha da ilerletmeleri amacıyla konuşmalarının kayıt altına alınmasının kazanç sağlayacağı sonucuna varılmıştır. İkili çalışma istasyonunda öğrencilerin konuşmaları için hazırlanan soruların sosyo-psikolojik açıdan, özel hayatlarını ve fikirlerini ifade edebilecekleri şekilde hazırlanması, yani soruların nesnel konulardan ziyade öznel konulardan oluşması, başarılı geri bildirim neden olmaktadır. Grupla çalışma istasyonunda ise öğrencilere proje tabanlı işbirlikçi ortak çalışma ortamının sunulması ve bu ortamda canlandırma, toplu yazma, röportaj yapma, animasyon, video ve slayt oluşturma, resim çizme gibi yaratıcılığa dayalı etkinlik görevlerine yer verilmesi, yani takım olarak çalışılabilecek etkinliklerin yapılması başarılı bir geri bildirim için önerilmektedir. Ayrıca grupla çalışma esnasında öğrencilerin katılımında denge kurmak için çalışmaya pasif olarak katılan öğrenciye yöneticilik sorumluluğunun yüklenmesi durumunda bu öğrencinin de pasif konumdan aktif konuma geçtiği ve grubu takip süreci ile öğrenim sürecinde geri kalmadığı anlaşılmaktadır. Grupla çalışma istasyonunda öğrencilerin ortaya koydukları ürünlerle ilgili değerlendirmelerde bulunup öğrencilere geri dönüş yapılması öğrenimi ayrıca pekiştirdiğinden bu geri bildirim özellikle yer verilmesi gerektiği söylenebilir.

Son olarak belirtilmesi gereken diğer ve önemli bir konu ise özellikle öğrencilerin güdülenmesinde ve yaratıcılıklarına dayalı olarak daha çok gelişim sağlamalarında istasyonlar arası yarışmaların oldukça etkili olduğudur.

Kaynakça

- Adistana, G. A. ve Dwiyoogo, W. D. (2016). The influence of blended learning station-rotation and cognitive style towards intellectual skill in management construction. *International Journal of Management and Administrative Sciences (IJMAS)*, 3(5), 1-7.
- Aktay, E. G. ve Gültekin, M. (2015). Akran işbirliği ve ilk okuma yazma öğretimi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 291-309.
- Alammary, A., Sheard, J. ve Carbone, A. (2014). Blended learning in higher education: Three different design approaches. *Australasian Journal of Educational Technology*, 30(4), 440-454.
- Bağcı, H., ve Yalın, H. İ. (2018). Harmanlanmış öğrenme ortamında denetim odağına göre uyarlanmış 5E öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarısına etkisi. *Journal of Theoretical Educational Science*, 11(3), 562-585.
- Benek, İ. ve Kocakaya, S. (2012). İstasyonlarda öğrenme tekniğine yönelik öğrenci görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 2146-9199.
- Bozpolat, E. ve Arslan, A. Türkçe öğretiminde istasyon tekniği kullanımına ilişkin nitel bir çalışma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(39), 55-98.
- Christensen, C. M., Horn, M. B. ve Staker, H. (2013). Is K-12 Blended Learning Disruptive? An Introduction to the Theory of Hybrids. *Clayton Christensen Institute for Disruptive Innovation*.
- Domalewska, D. (2014). Technology-supported classroom for collaborative learning: Blogging in the foreign language classroom. *International Journal of Education and Development using ICT*, 10(4), 21-30.
- Doubet, A. (t.y.). *Blended Learning with Station Rotation*. 3 Mayıs 2020 tarihinde <https://creativeeducator.tech4learning.com/2016/articles/blended-learning-with-station-rotations> adresinden erişildi.
- Florez, M. (t.y.). *How do I set up a station rotation mode in my classroom?* 3 Mayıs 2020 tarihinde <https://practices.learningaccelerator.org/problem-of-practice/how-do-i-set-up-a-station-rotation-model-in-my-classroom> adresinden erişildi.
- Gass, S. M. ve Mackey, A. (2007). Input, interaction, and output in second language acquisition. *Theories in second language acquisition: An introduction*, 175-199.
- Govindaraj, A. Ve Silverajah, V. G. (Aralık 2017). Blending Flipped Classroom and Station Rotation Models in Enhancing Students' Learning of Physics. In *Proceedings of the 2017 9th International Conference on Education Technology and Computers* (73-78).
- Graham, C. R. (2006). Blended learning systems. *The handbook of blended learning: Global perspectives, local designs*, 3-21.
- Graham, C. R. (2012). Emerging practice and research in blended learning. M.J. Moore (Ed.), *Handbook of distance education* (333-350). New York, NY: Routledge.
- Kumaravadivelu, B. (2006). *Understanding language teaching: From method to postmethod*. Routledge.
- Küçükkaragöz, H. (2003). Bilişsel gelişim ve dil gelişimi. B. Yeşilyaprak. *Gelişim ve öğrenme psikolojisi*, 76-107.
- Levy, M. (2002). CALL by design: Discourse, products and processes. *ReCALL*, 14(1), 58-84.
- Lim, S. (2015). A Blended Learning Case Study: The Application of Station Rotation Model in ELT Listening and Speaking Class at Phayao Pittayakhom School. In *International Conference on Language, Literature, Culture and Education*.
- McCollum, T. (2019). A Comparison of a Station Rotation Blended Learning Classroom to a Traditional Classroom Using NWEA MAP [Doktora tezi]. McKendree Üniversitesi.
- Mondragon, M. C., Acelajado, M. J. ve La, D. (2018). Blended Learning Station-Rotation Model: Effects on Grade 10 Students' Performance in and Attitude Toward Mathematics. In *Electronic Proceedings of the 23rd Asian Technology Conference in Mathematics*.
- Nagy, A. H. ve Mohammed, N. (2018). The Effect of Using the Station Rotation Model on Preparatory Students' Writing Performance. *Online Submission*.
- Nisa, I. (2018). The Effectiveness of Using Station Rotation Model to Improve Students' reading Skill in Recount Text (A Quasi Experimental Research at the Tenth Grade Students of MA NU Mu'allimat Kudus). *Edulingua: Jurnal Linguistiks Terapan dan Pendidikan Bahasa Inggris*, 5(1), 6.

- Pimpiban, S. (2016). *Effects of Using Station Rotation Model in Blended Learning on English Speaking Ability of Thai EFL Primary School Students* [Doktora tezi]. Chulalongkorn Üniversitesi.
- Smalls, L. (2019). *Effectiveness of The Station Rotation Model and Flipped Classroom Model in The Middle School Setting in Increasing Students' Scores on Classroom and District Assessments* [Doktora tezi]. Brenau Üniversitesi.
- Soselisa, C. M. ve Bachri, B. S. (Aralık 2019). Station Rotation Method Based on Differentiated Instruction to Improve Higher Order Thinking Skills. In *3rd International Conference on Education Innovation (ICEI 2019)*. Atlantis Press.
- Staker, H. ve Horn, M. B. (2015). Classifying K-12 Blended Learning. 2012. 04 Nisan 2017 tarihinde <http://www.christenseninstitute.org/wp-content/uploads/2013/04/Classifying-K-12-blended-learning.pdf> adresinden erişildi.
- Storch, N. (2002). Patterns of interaction in ESL pair work. *Language learning*, 52(1), 119-158.
- Sulistyorini, S. (Nisan 2018) Infusing Active Learning Strategies into Station Rotation Model in English Classroom. *The 10th International Conference on Language, Education and Innovation*. Kuala Lumpur/Malezya
- Truitt, A. A. (2016). A case study of the Station Rotation blended learning model in a third grade classroom. [Doktora tezi]. Northern Colorado Üniversitesi.
- Tucker, C. (17 Nisan 2018). *Station Rotation Model: Alternative Group Formations*. 3 Mayıs 2020 tarihinde <https://catlintucker.com/2018/04/srm-alternative-group-formations/> adresinden erişilmiştir.
- Walne, M. B. (2012). Emerging blended-learning models and school profiles. *Houston: Community Foundation*. www.edustart.org adresinden erişildi.
- Winstead, S.: 6 disadvantages of blended learning you have to cope with (2016) (Blog) 17 Nisan 2020 tarihinde <https://myelearningworld.com/6-disadvantages-of-blended-learning/> adresinden erişildi.
- Zakaria, S., Othman, N. M. Z., Abdullah, Z., Mohammed, H. ve Aris, B. The Integration of Higher Order Thinking Skill in Online Collaborative Environment Using Station Rotation Model. *1st International Education Postgraduate Seminar (IEPS2014)*. Johor Bahru/Malezya 23 Nisan 2020 tarihinde <https://creativeeducator.tech4learning.com/2016/articles/blended-learning-with-station-rotations> adresinden erişildi.

Etik kurul onayı

Çalışmamın içeriğinde modelin uygulanmasına yönelik ders tasarımı ve taslağıyla ilgili örnekler araştırmacı (aynı zamanda yazar) tarafından ders kitaplarında sunulan konulara uygun olarak oluşturulması sebebi ile bu çalışmada etik açıdan bir problem yer almamaktadır. Dolayısıyla bu araştırma etik kurul izni gerektirmeyen çalışmalar arasında bulunmaktadır.

Çıkar çatışması beyanı

Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.